

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016
HISTORIA**

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 15 stron (zadania 1-16).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi. Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Zadania np. z luką, na dobieranie, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

Etap: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	4	1	4	3	3	4	3	4	9	3	2	5	2	3	6	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																	

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 51

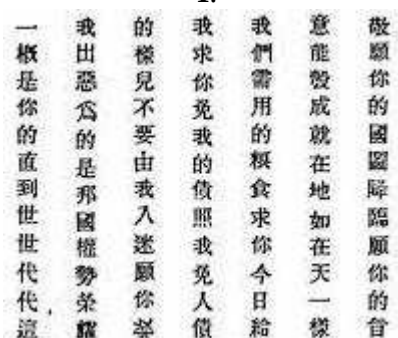
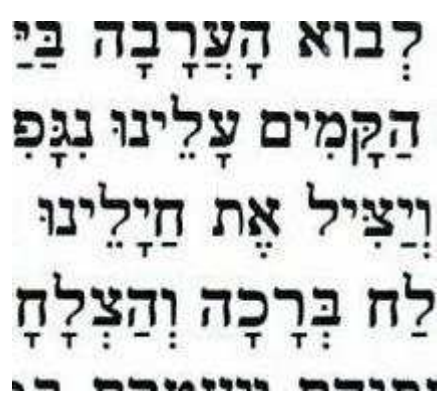
Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (4 p.)

Zamieszczone ilustracje przedstawiają wybrane rodzaje pism używanych w starożytności. Przyporządkuj nazwę pisma właściwej ilustracji, wpisując w wykropkowane miejsce odpowiednią literę.

- A. Pismo hebrajskie
- B. Pismo fenickie
- C. Pismo chińskie
- D. Pismo hieroglificzne
- E. Pismo klinowe

I. wojciechpiestrak.pl (dostęp: 15. 09. 2015).	II. www.wsp.krakow.pl (dostęp: 10.09.2014).
.....	
III. www.esharm.com (dostęp: 15.09.2015).	IV. jezyki-swiata.blogspot.com (dostęp: 15.09.2015).
.....	

Zadanie 2. (4 p.)

Oceń, czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe, wpisując w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	Malowidła na ścianach jaskini w Lascaux na terenie południowo-zachodniej Francji powstały w neolicie.	
B.	Sumerowie to lud indoeuropejski, który stworzył cywilizację na terenie Bliskiego Wschodu.	
C.	Kolonizacja fenicka doprowadziła do zagospodarowania wybrzeży północnej Afryki i południa Hiszpanii.	
D.	Państwo perskie dzięki podbojowi Grecji stworzyło największe imperium starożytnego Bliskiego Wschodu.	

Zadanie 3. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Podboje Aleksandra Macedońskiego	
B.	Reformy Solona	
C.	Bitwa pod Termopilami	
D.	Zajęcie Grecji przez Rzym	

Zadanie 4. (4 p.)

Obok podanych w tabeli władców wpisz nazwę starożytnego państwa, w którym sprawowali władzę.

	Władca	Państwo
A.	Filip II	
B.	Dioklecjan	
C.	Salomon	
D.	Hammurabi	

Zadanie 5. (3 p.)

Na podstawie przytoczonej definicji i mapy oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia:

Pas ciągnący się od Zatoki Perskiej do Morza Śródziemnego. Obszar, na którym występowały dzikie zboża i rozpoczęło się rolnictwo.

Na podstawie:

Lech Trzcionkowski, Leszek Wojciechowski, *Historia*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2013, s. 12.

Stanisław Roszak, *Śladami przeszłości*, Nowa era, Warszawa 2015, s. 20.

<http://archeowiesci.pl> (dostęp: 19.09.2015).

I. Jaka nazwa stosowana jest w historiografii na określenie terenu scharakteryzowanego w definicji i przedstawionego na mapie?

.....

II. Podaj dwie cechy charakteryzujące rolnictwo rozwijające się na przedstawionym terenie:

A.

B.

Zadanie 6. (3 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Oda na cześć zwycięzcy

*Z włosami przybranymi we wszystkie naraz wieńce
Ukazywali się u strumieni Dirki czy w pobliżu Eurotasu.
(...) Różną zapłatą za trudy się cieszą,
Pasterz czy oracz, ptasznik czy z morza żyjący.
Každy z sił wytężeniem przykry głód od żołądka
Odpędza. Lecz dla takiego, co piękną zdobył sławę
W igrzyskach czy na wojnie,
Najwyższą jest nagrodą (...),
Kwiat słowa u swoich i obcych.*

Pindar, Pierwsza oda istmijaska,

[w:] T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*,
Toruń 2004, s.54.

I. Na podstawie tekstu źródłowego podkreśl właściwe zakończenie zdania:

Zwycięzcę igrzysk nagradzano

- A. kosztownościami i niewolnikami.
- B. domem i pieniędzmi.
- C. wieńcem z gałązek oliwnych i medalem.
- D. pieśniami pochwalnymi i wieńcem laurowym.

II. Zaznacz zdanie fałszywe.

	Informacja	Fałsz
A	Największe igrzyska olimpijskie odbywały się co 4 lata w Olimpii.	
B	Termin <i>olimpiada</i> oznaczał okres między kolejnymi igrzyskami.	
C	Igrzyska rozpoczynano od złożenia przysięgi przed posągami Zeusa.	
D	Wśród konkurencji znajdowały się między innymi: rzut dyskiem, skok w dal i skok wzwyż.	

III. Podaj datę pierwszych igrzysk olimpijskich.

.....

Zadanie 7. (4 p.)

Na podstawie zamieszczonej fotografii i wiedzy własnej odpowiedz na poniższe pytania.

<https://www.commons.wikimedia.org> (dostęp: 22.09.2015).

I. Jakim pojęciem historiografia określa przedmiot przedstawiony na fotografii?

.....

II. Do czego służył w starożytnej Grecji? Podkreśl właściwą odpowiedź.

- A. Do zapisów transakcji handlowych.
- B. Jako pieczęć.
- C. Do głosowania.
- D. Do zapisywania ważnych informacji.

III. W jakich okolicznościach go używano? Podkreśl właściwą odpowiedź.

- A. W czasie igrzysk sportowych.
- B. W trakcie przedstawień teatralnych.
- C. Podczas zgromadzeń ludowych.
- D. W czasie obrad Areopagu.

IV. Wyjaśnij jego znaczenie w życiu politycznym starożytnej Grecji.

.....

.....

.....

Zadanie 8. (3 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

*Odłynął Scypion z Afryki do Italii z całym wojskiem i odbył wjazd do Rzymu (...).
Wszyscy są ubrani w wieńce. Pochód otwierają trębacze i wozy z łupami. Z kolei niosą
wieże przedstawiające zdobyte miasta, malowidła i obrazy wydarzeń, następnie złoto i srebro
w stanie surowym oraz przebite na pieniądze (...). Potem idą białe woły, a za wołami słonie,
dalej wodzowie Kartagińczyków i Numidów (...).*

Stanisław Roszak, *Śladami przeszłości*, Nowa era, Warszawa 2015, s. 62.

I. Jakim terminem określamy opisaną w tekście źródłowym uroczystość?

.....

II. Wyjaśnij, jakie wydarzenie było powodem opisanej w tekście źródłowym uroczystości.

.....
.....

III. Wy tłumacz, dlaczego w uroczystości wzięli udział wodzowie Kartagińczyków.

.....
.....

Zadanie 9. (4 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

I. Dokończ zdanie, podając przyjęty w historiografii termin odnoszący się do opisanego procesu.

*Przemieszczanie się ludów barbarzyńskich w Europie, zwłaszcza na obszarach nad Dunajem
i Renem oraz w granicach Cesarstwa Rzymskiego u schyłku starożytności i w początkach
średniowiecza nazywamy*

.....

II. Podaj nazwy trzech ludów barbarzyńskich, które brały udział w procesie opisanym w tekście.

A.

B.

C.

Zadanie 10. (9 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

(...) przybył do (grobu) św. Wojciecha dla modlitwy i pojednania, a zarazem w celu poznania sławnego Bolesława (...). Bolesław przyjął go tak zaszczytnie i okazał, jak wypadało przyjąć króla, cesarza i dostojnego gościa (...). Bo za czasów Bolesława każdy rycerz i każda niewiasta dworska zamiast sukien lnianych lub wełnianych używali płaszczy z kosztownych tkanin, a skór, nawet bardzo cennych, choćby były nowe, nie noszono na jego dworze bez (podszycia) kosztowną tkaniną i bez złotych frędzli. Złoto bowiem za jego czasów było tak pospolite u wszystkich jak srebro, srebro zaś było tanie jak słoma. Zważywszy jego chwałę, potęgę i bogactwo, cesarz rzymski zawołał w podziwie: "Na koronę mego cesarstwa! To, co widzę, większe jest, niż wieść głosiła!" I za radą swych możnych dodał wobec wszystkich: "Nie godzi się takiego i tak wielkiego męża, jakby jednego spośród dostojników, księciem nazywać lub hrabią, lecz chlubnie wynieść go na tron królewski i uwieńczyć koroną". A zdjęwszy z głowy swej diadem cesarski, włożył go na głowę Bolesława na (zadatek) przymierza i przyjaźni, i za chorągiew tryumfalną dał mu w darze gwóźdź z krzyża Pańskiego wraz z włócznią św. Maurycego, w zamian za co Bolesław ofiarował mu ramię św. Wojciecha. I tak wielką owego dnia złączyli się miłością, że cesarz mianował go bratem i współpracownikiem cesarstwa i nazwał go przyjacielem i sprzymierzeńcem narodu rzymskiego.

Gall Anonim, *Kronika polska*.

[w:] T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.67.

I. Które z poniższych wydarzeń opisał Gall Anonim? Podkreśl właściwą odpowiedź.

- A. Pogrzeb św. Wojciecha.
- B. Zjazd w Gnieźnie.
- C. Pokój w Krzyszkowie.
- D. Uroczystości kanonizacyjne św. Wojciecha.

II. Rozpoznaj osoby występujące w tekście i uzupełnij poniższą tabelę:

Imię	Przydomek	Tytuł	Państwo, z którego pochodzili
Bolesław			Polska
	III	cesarz	

III. Oceń, czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe, wpisując w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	W trakcie opisanej uroczystości cesarz obdarzył gospodarza ramieniem św. Wojciecha.	
B.	Przyczyną opisanego spotkania było pragnienie cesarza, aby złożyć hołd św. Wojciechowi.	
C.	Następstwem przedstawionego przez kronikarza wydarzenia było ustanowienie arcybiskupstwa w Gnieźnie.	
D.	W tekście źródłowym życie w państwie polskim zostało przedstawione jako dostatnie i bogate.	

Zadanie 11. (3 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

Wszak jest koniecznością, abyście niezwłocznie podążyli z pomocą waszym braciom zamieszkującym na Wschodzie i potrzebującym waszej, niejednokrotnie obiecywanej im pomocy. (...) I jeśli wy spokojnie pobłżać będziecie jeszcze przez pewien czas wszystkim tym gwałtom, oni zwyciężą jeszcze więcej ludzi oddanych Bogu. Dlatego zwracam się z pokorną prośbą, nie ja, lecz Pan, abyście wy, głosiciele Chrystusowi, częściej nakłaniali wszystkich, do jakiego by kto nie należał stanu, zarówno pieszych, jak i konnych, tak biednych, jak i bogatych, aby oni w porę pomogli wschodnim chrześcijanom i wypędzili z granic chrześcijańskiego świata ludzi tego niecnego rodzaju. Mówię to obecnym, polecam przekazać to nieobecnym. Wszak to nakazuje Chrystus. Wszystkim idącym tam, w wypadku ich zgonu na lądzie czy na morzu lub w boju z poganami, od tej chwili odpuszczone będą grzechy.

T. Maresz, K. Juszczak, Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze, Toruń 2004, s.93.

I. Kto wygłosił powyższą mowę? Podkreśl właściwą odpowiedź.

- A. papież Grzegorz VII
- B. cesarz Fryderyk Barbarossa
- C. papież Urban II
- D. cesarz Henryk IV

II. Wyjaśnij, o kim mowa w podkreślonym fragmencie tekstu źródłowego. Odpowiedź powinna zawierać kontekst religijny.

.....

.....

.....

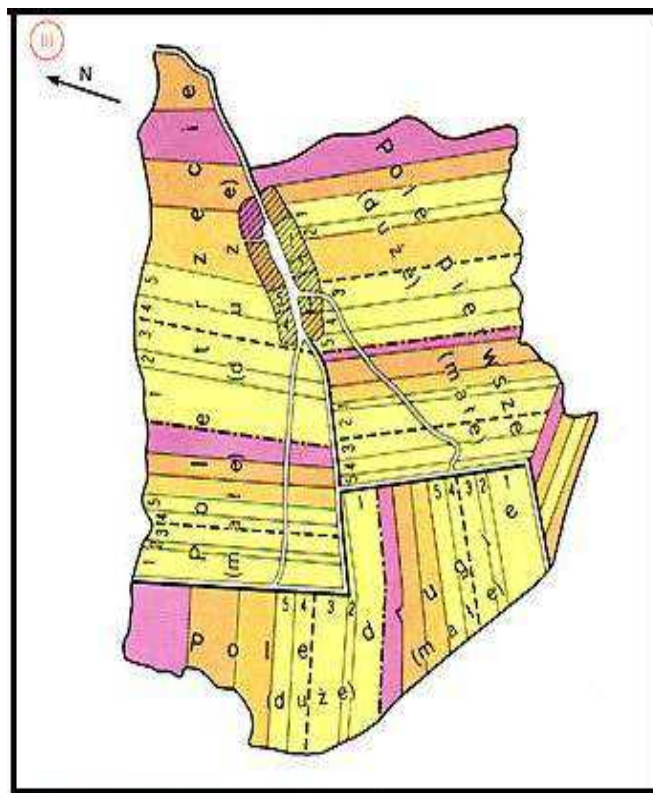
III. Podkreśl właściwe zakończenie zdania:

Wygłoszona mowa stała się przyczyną:

- A. rekonkwisty.
- B. wypraw krzyżowych.
- C. utworzenia zakonu templariuszy.
- D. reformy kluniackiej.

Zadanie 12. (2 p.)

Na podstawie poniższego rysunku i wiedzy własnej wykonaj polecenia:

<https://www.kei.pl> (dostęp: 27.09.2015).

I. Jak nazywamy przedstawiony na ilustracji system uprawy roli?

.....

II. Wyjaśnij, na czym polegał powyższy system.

.....
.....
.....

Zadanie 13. (5 p.)

Na podstawie materiału źródłowego wykonaj polecenia.

waltanie.blox.pl (dostęp: 27.09.2015).

1.

pl.wikipedia.org (dostęp: 27.09.2015).

2.

I. Dobierz do podanych zdań prawidłowe zakończenie, wpisując w wykropkowane miejsca odpowiednią literę.

Budowla przedstawiona na fotografii 1. reprezentuje sztukę

Budowla przedstawiona na fotografii 2. reprezentuje sztukę

- A. klasyczną
- B. gotycką
- C. hellenistyczną
- D. romańską

II. Podaj trzy cechy charakterystyczne dla stylu reprezentowanego na fotografii 2.

- A.
- B.
- C.

Zadanie 14. (2 p.)

Na podstawie fragmentu przeczytanej lektury *Testament Krzywoustego* A. Jureczko wykonaj poniższe polecenia.

Nad Mozgawą starły się dwie koncepcje władzy książęcej: reprezentowana przez Mieszka stara zasada autokratycznych rządów opartych na statucie Krzywoustego i nowa, głoszona przez możnych krakowskich uwzględniająca prawo społeczeństwa do wyboru panującego. Rezultatem tego było (...), „iż wraz z trupami poległych w bitwie pod Mozgawą pogrzebano zasadę zwierzchnictwa monarszego krakowskiej dzielnicy.”

Jureczko A., Testament Krzywoustego, Dzieje narodu i państwa polskiego, Kraków 1988, s. 29.

Rozpoznaj zasadę, o której mówi tekst źródłowy (podkreślone fragmenty). W wykropkowane miejsca wpisz przyjętą w historiografii nazwę tej zasady. Następnie wyjaśnij, na czym polegała.

I. Nazwa zasady:

.....

II. Wyjaśnienie:

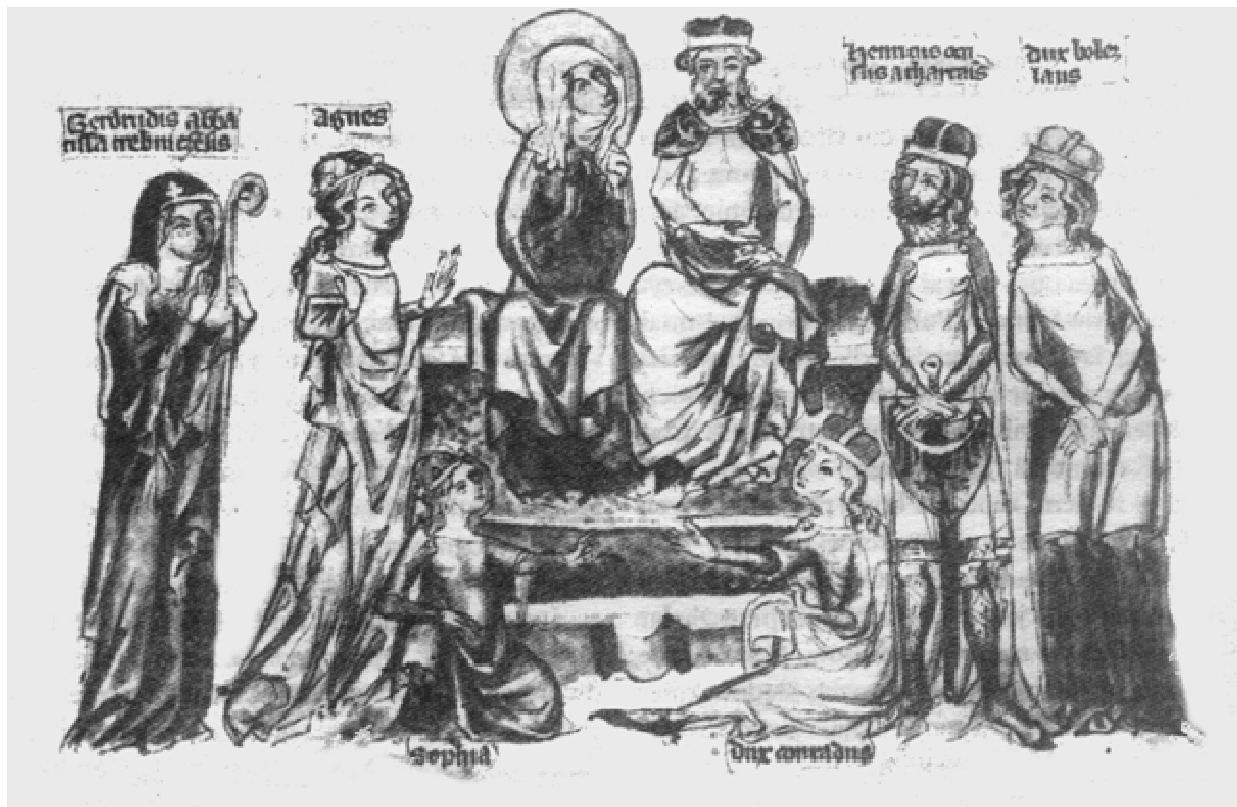
.....

.....

.....

Zadanie 15. (3 p.)

Na podstawie fragmentu przeczytanej lektury *Testament Krzywoustego* A. Jureczko oraz zamieszczonej w lekturze ikonografii wykonaj poniższe polecenia.

Jureczko A., *Testament Krzywoustego*, Dzieje narodu i państwa polskiego, Kraków 1988, s. 34.

I. Rozpoznaj postaci siedzące na tronie książęcym (podwyższeniu).

Postać kobieca -

Postać mężczyzny -

II. Podaj nazwę dzielnicy, w której sprawowała władzę przedstawiona para książęca?

.....

Zadanie 16. (6 p.)

Na podstawie podanych w tabeli informacji podaj miejscowości, w których miały miejsce opisane wydarzenia oraz wpisz imię i przydomek władcy, za którego panowania do nich doszło.

	Opis wydarzenia	Miejsce opisanego wydarzenia	Imię i Przydomek
A.	Zawarty układ przewidywał m.in. objęcie przez władcę polskiego tronu, w zamian za co zobowiązał się przyjąć chrzest i schrystianizować swoje ziemie, wypuścić polskich jeńców, wypłacić odszkodowanie Habsburgom, próbować odzyskać wszystkie ziemie utracone przez Koronę.		
B.	Bitwa była skutkiem dyplomacji papieskiej. Legat Julian Cesarini zdołał namówić króla, aby złamał postanowienia traktatu i uderzył na Turków. W następstwie bitwy ponad połowa wojsk polsko-węgierskich została zgładzona.		
C.	W zawartym pokoju władca zobowiązywał wielkiego mistrza krzyżackiego do składania hołdu lennego. Wielki mistrz stawał się senatorem królewskim oraz miał obowiązek uczestniczenia w radzie królewskiej na wezwanie władcy polskiego z prawem udziału w elekcji nowego władcy włącznie.		

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.146, 150, 164.

Brudnopis